

VANTAAN YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTAOHJELMA 2025

**YMPÄRISTÖKESKUS
YMPÄRISTÖNSUOJELU**

**Vantaa
Vanda**

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	3
2. LUVAN- JA ILMOITUKSENVARAISET SEKÄ REKISTERÖIDYT TOIMINNOT	3
2.1 Ympäristölupakohteet.....	3
2.2 Yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvat toiminnot.....	4
2.3 Rekisteröidyt kohteet.....	4
3. JÄTELAIN SÄÄNNÖLLINEN VALVONTA.....	5
4. MUU VALVONTA.....	5
4.1 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta.....	5
4.2 Muu jätelain mukainen valvonta.....	6
4.3 Muiden lakien mukainen valvonta.....	6
4.4 Projektit.....	7
5. VALVONTAOHJELMAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024.....	7

1. JOHDANTO

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n mukaan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontaohjelma luvan- ja ilmoitustenvaraisten sekä rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelmassa on tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Lisäksi siinä on oltava suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista erityyppisten luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista, tiedot muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä sekä kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Määräajoin tehtävää säännöllistä valvontaa edellytetään ympäristönsuojelulain lisäksi tietyille jätelain (646/2011) 124 §:ssä mainituille toiminnoille. Jätelain säännöllinen valvonta on sisällytetty valvontaohjelmaan omana kohtanaan.

Lakisääteisen säännöllisen valvonnan lisäksi ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvia muita tehtäviä tulee vesilaista (587/2011), vesihuoltolaista (119/2001), kemikaalilaista (599/2013), maa-aineslaista (555/1981), maastoliikennelaista (1710/1995) ja ulkoilulaista (606/1973).

2. LUVAN- JA ILMOITUKSENVARAISET SEKÄ REKISTERÖIDYT TOIMINNOT

2.1 Ympäristölupakohteet

Vantaalla on 30 kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvaa ympäristölupalaitosta tai -toimintaa. Vuoden 2024 aikana myönnettiin yksi uusi ympäristölupa koskien elintarvikkeiden valmistusta. Päätös sisälsi poikkeamisen vedenottamoiden suoja-alueääräyksistä. Kaksi betoniasemaa ja yksi orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta siirtyi pois ympäristölupamenettelyn piiristä rekisteröitäviksi toiminnoiksi. Vuoden 2024 lopussa on ollut vireillä seitsemän ympäristölupahakemusta tai luvan muuttamista. Hakemuksista tehdään päätökset vuoden 2025 aikana, minkä jälkeen luvat otetaan mukaan valvontaan.

Ympäristölupalaitosten valvonta perustuu laitospohjaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on jaoteltu neljään valvontaluokkaan, jotka määrittelevät tarkastustiheyden. Lisäksi kohde tarkastetaan ensimmäisenä toimintavuotena. Valvontaohjelmassa esitetyn suunnitelmallisen valvonnan lisäksi kohteisiin tehdään tarvittaessa tarkastuksia yleisöilmoitusten perusteella tai toiminnassa ilmoitettujen poikkeamien takia.

Säännöllisiin valvontatoimiin kuuluvat vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Raportoitavia jätetietoja toiminnanharjoittaja tallentaa myös valtion YLVA-tietojärjestelmään, josta valvoja käy ne poimimassa.

Taulukko 1. Ympäristölupakohteiden lukumäärä, suunnitellut määräaikaistarkastukset sekä vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastusmäärät vuonna 2025.

Toimiala	Kohteet	Suunnitellut tarkastukset	Vuosiraportin tarkastaminen	Tarkkailutulosten tarkastaminen
Metalliteollisuus	2	0	2	1
Energian tuotanto	2	0	2	2
Kemikaalien tai polttoaineiden varastointi ja käsittely	3	2	2	2
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	1	0	1	1
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto	4	2	4	3
Betoniasema	2	2	2	2
Elintarvikkeiden valmistus	3	1	3	1
Liikenne	4	1	4	4
Jätteen käsittely	9	2	9	8
YHTEENSÄ	30	10	29	24

2.2 Yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvat toiminnot

Yleisen ilmoitusmenettelyn valvontakohteita on viisi. Uutena valvontakohteena on eläinsuoja.

Taulukko 2. Yleisen ilmoitusmenettelyn kohteiden lukumäärä, suunnitellut määräaikaistarkastukset sekä vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastusmäärät vuonna 2025.

Toimiala	Kohteet	Suunnitellut tarkastukset	Vuosiraportin tarkastaminen	Tarkkailutulosten tarkastaminen
Varikko	2	0	2	2
Elintarvikelaitos	1	0	1	0
Kemikaalivarasto	1	1	1	1
Eläinsuoja	1	1	1	0
YHTEENSÄ	5	2	5	3

2.3 Rekisteröidyt kohteet

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröityjä kohteita on 73, joista suurin osa on jakeluasemia. Vuonna 2024 rekisteröitiin kuusi kohdetta, jotka kaikki koskivat olemassa olevaa toimintaa.

Taulukko 3. Rekisteröityjen kohteiden lukumäärä, suunnitellut määräaikaistarkastukset sekä vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastusmäärät vuonna 2025.

Toimiala	Kohteet	Suunnitellut tarkastukset	Vuosiraportin tarkastaminen	Tarkkailutulosten tarkastaminen
Energiantuotantoyksikkö	2	0	2	0
Asfalttiasema	4	1	4	0
Polttonesteiden jakeluasema	58	8	0	0
Kemiallinen pesula	3	1	0	0
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	1	0	0	0
Betoniasema	4	1	4	4
YHTEENSÄ	72	11	10	4

3. JÄTELAIN SÄÄNNÖLLINEN VALVONTA

Jätelain 124 § velvoittaa tarkastamaan laitokset ja toiminnot, joissa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä, harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjänä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Jätelain valvonnassa hyödynnetään siirtoasiakirjojen sähköistä SIIRTO-rekisteriä.

Jätteen keräystoimintoja (JL 100 §) on rekisteröity 15, joista osaan sisältyy fyysisesti useita keräyspisteitä, esimerkkinä hyötyjätteiden keräyspisteet. Vuonna 2024 rekisteröitiin kaksi jätteenkeräystoimintaa. Tarkastus tehdään neljään kohteeseen, joita ei ole aiemmin tarkastettu. Rekisteröintimerkinnän koskiessa useita keräyspisteitä voidaan valvonta toteuttaa otantana. Jätteiden keräystoiminnot kuuluvat valvontaluokkaan VL 4.

Toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä, tarkastetaan suunnitelmallisesti projektien yhteydessä ja harkinnan mukaan yleisöilmoitusten perusteella. Vuonna 2025 tarkastuksia kohdennetaan pohjavesialueilla toimiviin yrityksiin.

Jätteiden kansainvälisten siirtojen valvontaa tehdään lupalaitosten määräaikaistarkastusten ja vuosiraporttien tarkastusten yhteydessä. Ympäristökeskukseen yleisöilmoituksena tulleet epäilyt jätteiden kansainvälisistä siirroista välitetään Suomen ympäristökeskukseen, joka valvoo siirtoja satamissa ja rajanylityspaikoilla yhteistyössä tullin kanssa.

4. MUU VALVONTA

4.1 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Meluilmoituspäätöksiä (YSL 118 §) tehdään vuosittain useita kymmeniä. Kohteita tarkastetaan tapauskohtaisen harkinnan ja valitusten perusteella. Koetoimintailmoituksia (YSL 119 §) tulee vireille harvoin ja kohteet tarkastetaan tarvittaessa, toiminnan laadusta riippuen. Onnettomuuden, tuotantohäiriön tai muun vastaavan syyn aiheuttamissa poikkeuksellisissa tilanteissa (YSL 120 §) tehdään aina tarkastus. Ilmoituksia tulee hyvin harvoin.

Ympäristönsuojelulakiin tai sen nojalla annettujen säännösten valvontaa ovat muun muassa haja-asutuksen jätevesien valvonta ja nitraattiasetuksen valvontaan perustuvat tallitarkastukset. Talleja on Vantaalla 39 kpl ja niitä tarkastetaan riskiperusteisesti sekä mahdollisten valitusten perusteella. Vuodelle 2025 on suunnitteilla 8 tallitarkastusta. Viemäriverkostojen ulkopuolisten kiinteistöjen jätevesien valvontaa tehdään vireille tulleiden lykkäyshakemusten tai haittailmoitusten perusteella.

F-kaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden valvontaa tehdään pääasiassa määräaikaistarkastusten ja muiden suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä. Tarkastuksilla selvitetään muun muassa käytettävät kylmäaineet sekä tarkistetaan kylmälaitteiden huoltopäiväkirjan merkinnät ja huoltajien pätevyys.

Ympäristönsuojelumääräyksiin liittyvät paikallakäynnit tai tarkastukset koskevat öljysäiliön maahan jättämiseksi tehtyihin hakemuksiin, lumenvastaanottopaikkoihin sekä jätteen hyödyntämiseen maarakentamisessa. Kaikki lumen vastaanottopaikat tarkastetaan. Öljysäiliöiden maahanjättämis -hakemusten kohdalla tehdään kiinteistölle usein paikallakäynti olosuhteiden toteamiseksi päätöksenteon tueksi.

Ympäristöhaittoja, esimerkiksi melua, hajua, savua, pölyä tai pintavesiä koskevien ilmoitusten ja toimenpidepyyntöjen määrä vaihtelee vuosittain paljon. Käsittelytarve ja mahdollinen paikallakäynti harkitaan tapauskohtaisesti ja priorisoiden. Viihtyvyyshaittaa koskevia ilmoituksia otetaan käsittelyyn vain kirjallisesta vireillepanosta.

4.2 Muu jätelain mukainen valvonta

Jätelain muuta kuin säännöllistä valvontaa ovat roskaantumisen valvonta, yleisötapahtumien jätehuoltosuunnitelmien tarkastaminen ja purkuilmoitusten tarkastaminen. Roskaantumisen valvonta perustuu haittailmoituksiin ja edellyttää toisinaan paikalla käyntiä. Kiinteistöjen jätehuoltoa ja jätehuoltomääräysten noudattamista koskevat valvonta-asiat hoidetaan useimmiten kirjallisesti kiinteistön omistajan tai isännöitsijän kanssa. Jätelain valvontaa priorisoidaan jätteen laadun ja määrän sekä jätteestä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaran perusteella.

Jätelaissa on toiminnanharjoittajille säädetty kirjanpito- ja tiedonantovelvoite muun muassa vaarallisesta jätteestä ja POP-jätteestä. Laissa on myös säädetty elintarvikealan toimijalle velvollisuus pitää kirjaa toiminnassaan syntyvästä elintarvikejätteestä sekä elintarvikejätteen toimittamisesta muualla käsiteltäväksi. Valvontaa tehdään resurssien puitteissa yhteistyössä elintarviketarkastajien kanssa.

4.3 Muiden lakien mukainen valvonta

Muun lainsäädännön valvontaa kohteissa tehdään vesilain, vesihuoltolain, kemikaalilain, maa-ainelain, maastoliikennelain ja ulkoilulain perusteella. Vesilain tarkastukset tai paikallakäynnit liittyvät vireille tulleisiin oja-asioihin koskien yleensä ojan kunnossapitoa. Vesihuoltolain vapautushakemuksen käsittelyn yhteydessä tehdään usein kohteeseen paikallakäynti olosuhteiden selvittämiseksi. Paikallakäynti tehdään myös, jos hulevesiviemäröinnin alueella olevan kiinteistön hulevesien johtamisesta tulee valitus.

Kemikaalilain 11 §:n valvontaa tehdään vuonna 2024 valmistuneen pääkaupunkiseudun kemikaalilain valvontaohjeen mukaisesti ympäristönsuojelulain nojalla valvottavien lupa-, ilmoitusmenettely- tai rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastusten yhteydessä. Ohje painottuu biosidien, REACH-asetuksen ja POP-yhdisteiden valvontaan, mutta sisältää myös ohjeistuksen F-kaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden valvontaan.

Kunnan valvomaa luvanvaraista maa-ainestenottoa ei Vantaalla ole eikä hakemuksia ole vireillä. Maastoliikennelain lupia on yksi. Ulkoilulain valvonta käsittää leirintäalueiden, myös tilapäisten, valvontaa. Pysyviä leirintäalueita ei Vantaalla ole eikä tiedossa ole, että vuoden 2025 aikana tulisi tilapäisiä leirintäalueita esimerkiksi yleisötapahtumiin liittyen.

4.4 Projektit

Vuonna 2025 kohdennetaan ympäristönsuojelulain ja jätelain muuta valvontaa riskiperusteisesti pohjavesialueille. Kaivoksen, Vantaanpuiston ja Backaksen pohjavesialueiden yrityksiä tarkastetaan kesäharjoittelijan avustuksella. Työ on osa pohjaveden suojelusuunnitelmien laatimista. Toinen suunnitteilla oleva projekti liittyy kemikaalivarastoihin ja muihin kemikaaleja käyttäviin toimintoihin. Työssä on tarkoitus kartoittaa pohjavesialueilla sijaitsevat varastot ja niiden mahdollinen lupatarve.

5. VALVONTAOHJELMAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024

Valvontaohjelmaan 2024 kirjatuihin lupalaitosten, yleisen ilmoitusmenettelyn ja rekisteröityjen kohteiden määräaikaistarkastusten suunnitelluista tarkastuksista toteutui noin 70 %. Kaikissa kohteissa toiminta ei ollut alkanut, joten tarkastusta ei voitu tehdä. Ympäristönsuojelulain määräaikaistarkastuksia oli suunniteltu 29 kohteeseen ja niistä toteutui 20. Ympäristölupakohteiden tarkastukset toteutuivat parhaiten, sillä suunnitelluista 12 tarkastuksesta toteutui yhdeksän. Rekisteröityjen kohteiden suunnitelluista 16 tarkastuksesta toteutui 11.

Muussa valvonnassa jätelain säännöllisen valvonnan tarkastuksia suunniteltiin yhdeksään kohteeseen. Näistä jätteen keräystoiminnan kohteiden tarkastukset (4 kpl) jäivät kokonaan tekemättä ja vaarallisen jätteen tarkastuksia autokorjaamoihin tehtiin kaksi. Tallitarkastuksia tehtiin 5 kpl, lumenvastaanottoa paikkoihin tarkastuksia 4 kpl. Uuden työmaavesiohjeen julkaisun jälkeen tavoitteena oli tehdä työmaavesitarkastuksia 10 kpl, mutta tarkastuksia tehtiin vain muutama.

Ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisista meluilmoituksista tehtiin 42 päätöstä, ja yhteensä kolmeen kohteeseen tehtiin ennen päätöksen antamista paikallakäynnit. Päätösvalmisteluun liittyviä paikallakäyntejä tehtiin vesihuoltolain asioissa 10 kpl (päätöksiä 19 kpl), öljysäiliöasioissa 11 kpl (päätöksiä 11 kpl).

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoja tai vastineita muille viranomaisille ja hallinto-oikeuksille valmisteltiin 21 kpl, rakennuslupalausuntoja annettiin 46 kpl. Hallintopakkoasioita vietiin lupajaoston päätettäväksi 7 kpl.

Ilmoituksia ympäristöhaitoista kirjattiin 294 kpl, mikä on 21 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Suurimpina ryhminä olivat roskaantumisilmoitukset (91 kpl), meluvalitukset (73 kpl), valitukset kiinteistön jätehuollosta (35 kpl), savuvalitukset (28 kpl) ja valitukset pintavesistä (27 kpl). Haittailmoitusten käsittelyyn ottamista on pyritty priorisoimaan, mutta yhä kasvaneen määrän vuoksi priorisointia on yhä tarkennettava.

Valmistelussa oli poikkeuksellisen haastavia ja aikaa vieviä päätös- ja valvonta-asioita ja vuoden aikana jouduttiin tasapainottelemaan resurssien käytössä. Suuria aikaa vieviä kokonaisuuksia, jotka veivät yhden tai useamman henkilön työpanosta, olivat lisäksi kemikaalilain valvontaohjeen valmistelu, valvontaprofiilien luominen YLVA-järjestelmään, ympäristönsuojeluviranomaisen taksan ja maa-ainestaksan valmistelu sekä työmaavesiohjeen ja ympäristönsuojelumääräysten valmistelun loppuun vieminen. Ympäristökeskus muutti vuoden aikana kahdesti, mikä jonkin verran vaikutti työn tekemiseen, mutta vei myös konkreettisesti työaikaa. Merkittävän osan ympäristötarkastajien työpanoksesta vei kuitenkin jälkimmäisen muuton aiheuttama tarve käydä asiakirja-arkistot läpi alkuperäistä suunnitelmaa huomattavasti nopeammassa aikataulussa ja vanhojen asiakirjojen arkistointi.